

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора університету
Іван ПАРУБЧАК
09 16 травня 2025 р.

Львів – 2025

ПЕРЕДМОВА

Програма розроблена для вступних випробувань для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізацією «Економіка»).

Фахове вступне випробування має на меті перевірку рівня професійної підготовки вступників, їхнього вміння застосовувати економічні знання для аналізу діяльності підприємств, оцінювання їхнього потенціалу, ефективності функціонування та перспектив розвитку в умовах ринкової економіки.

У сучасних умовах господарювання успішне функціонування підприємств залежить від здатності ефективно використовувати наявні ресурси, адаптуватися до змін зовнішнього середовища та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Саме тому програма іспиту визначає рівень базових теоретичних знань абітурієнтів з дисциплін: економіка підприємства, капітал підприємства, проектний аналіз, потенціал і розвиток аграрних підприємств. Білет складається з чотирьох запитань.

Розділ 1. Економіка підприємства

1. Теорії підприємств і основи підприємництва

Підприємство як економічний суб'єкт господарювання та його місце в ринковій системі країни. Концептуальні економічні теорії та моделі підприємств. Мета діяльності та основні функції підприємства. Основні напрями та види діяльності підприємств. Зміст і характерні риси підприємництва. Правове забезпечення підприємництва. Види підприємницької діяльності. Комерційні угоди і посередництво. Міжнародна класифікація організаційних форм бізнесу.

2. Зовнішнє середовище господарювання підприємства

Макро- та мікросередовище, його складові компоненти. Фактори зовнішнього та внутрішнього середовищ. Вплив ринкових відносин на підприємство. Конкуренти як фактор впливу зовнішнього середовища на підприємство. Вплив стану економіки, демографічних процесів, науки і техніки, податкової системи на діяльність підприємств. Споживачі та їх вимоги до товарів (продуктів) підприємства.

3. Структура та управління підприємством

Поняття про структуру підприємства. Виробнича структура підприємств. Соціальна структура (інфраструктура) підприємства. Система управління підприємством: суть, завдання. Функції управління. Методи управління: сутність та класифікація. Організаційна структура управління підприємством. Сутність організаційної структури управління підприємством та етапи її побудови. Основні типи організаційних структур управління, порядок їх вибору та вдосконалення. Організація апарату управління підприємством. Напрями удосконалення управління підприємством у сучасних умовах.

4. Планування діяльності підприємства

Сутність, мета, принципи і методи прогнозування. Види прогнозів та сфери їх застосування. Сутність, завдання і принципи планування діяльності підприємства. Система планів підприємства і методи їх розроблення. Стратегічне планування на підприємстві. Бізнес-планування, його завдання та зміст. Тактичне й оперативне планування на підприємстві

5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці

Персонал підприємства, його класифікація і структура. Визначення чисельності персоналу підприємства. Управління персоналом підприємства. Продуктивність праці, методи її вимірювання. Резерви і чинники росту продуктивності праці. Оплата праці на підприємстві: суть, функції, основи організації та державне регулювання. Тарифна система оплати праці. Форми і системи оплати праці. Безтарифні моделі оплати праці. Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу.

6. Інвестиційні ресурси

Економічна суть інвестиційної діяльності. Види інвестицій. Капітальні вкладення, їх склад і структура. Джерела фінансування виробничих інвестицій. Фінансові інвестиції, їх роль у системі господарювання. Формування і функціонування фондового ринку. Іноземні інвестиції. Державне регулювання іноземних інвестицій. Оцінювання ефективності інвестицій

7. Інноваційна діяльність підприємства

Економічна суть інноваційної діяльності. Інноваційний розвиток та науково-технічний прогрес. Організаційні форми управління інноваційною діяльністю. Ефективність інноваційної діяльності

8. Техніко-технологічна база і виробнича потужність підприємства

Суть і значення техніко-технологічної бази підприємства. Технологічна складова частина техніко-технологічної бази підприємства та технологічні способи виробництва. Технічна складова частина техніко-технологічної бази підприємства та виробнича система машин. Змістові характеристики технічного розвитку підприємства. Методологія і методика діагностики стану техніко-технологічної бази виробництва та управління її розвитком. Джерела та методи фінансування технічного розвитку підприємства.

9. Організація операційної діяльності підприємства

Сутність операційної діяльності. Виробничий процес як основа операційної діяльності. Виробничий цикл, його тривалість і структура. Основні шляхи скорочення тривалості виробничого циклу.

10. Витрати підприємства

Суть і класифікація витрат підприємства. Управління витратами

підприємства. Формування собівартості продукції. Кошторис виробництва. Калькулювання собівартості продукції. Облік, планування та аналіз витрат на виробництво. Резерви зниження витрат підприємства.

11. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства

Фінансова діяльність підприємства. Прибуток підприємства, його сутність, види і порядок формування. Розподіл і використання прибутку підприємства. Оцінка фінансового стану підприємства. Рентабельність як відносний показник ефективності діяльності підприємства. Визначення показників рентабельності. Оцінка ділової активності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Платоспроможність підприємства та показники, які її визначають.

12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства

Поняття економічної безпеки підприємства. Внутрішньовиробничі складники економічної безпеки. Позавиробничі складники економічної безпеки. Інтегральна оцінка рівнів економічної безпеки підприємства. Поняття економічної кризи підприємства

2. Капітал підприємства: формування та використання

1. Поняття, функції та завдання капіталу підприємства

Визначення категорії капітал та капітал підприємства. Історія економічної думки терміну капітал. Предмет та мета дисципліни капітал підприємства. Основні функції капіталу у підприємницькій діяльності та економіки держави загалом, їх коротка характеристика та значення.

2. Класифікація та основні види капіталу підприємства

Система класифікаційних ознак капіталу підприємства. Основні види капіталу підприємства, сутність та їх економічна характеристика. Визначення основного та оборотного капіталу у підприємницькій діяльності. Власний капітал підприємства. Необхідність та економічна доцільність формування залученого капіталу для розвитку підприємницької діяльності.

3. Вартість капіталу підприємства

Вартість капіталу, її сутнісна характеристика. Основні види вартості капіталу та їх зміст. Основні методичні підходи до визначення вартості капіталу підприємства.

4. Основний капітал підприємства

Поняття та характерні ознаки основного капіталу. Структура та складові основного капіталу підприємства, їх зміст у функціонуванні виробничого підприємства. Основні показники оцінки ефективності використання залученого основного капіталу підприємства та економічний аналіз їх значень.

5. Амортизація основного капіталу

Поняття та необхідність амортизації основного капіталу. Економічний зміст та значення амортизаційних відрахувань у роботі підприємства, формуванні виробничих витрат та вплив на економічну ефективність. Основні методи нарахування амортизації у підприємницькій діяльності. Формування резервного фонду підприємства, необхідність та функції. Розподіл амортизації та ефективне управління для досягнення поставлених цілей у бізнесі.

6. Оборотний капітал підприємства

Поняття та характерні ознаки оборотного капіталу. Структура та складові оборотного капіталу підприємства, їх зміст у функціонуванні виробничого підприємства. Основні показники оцінки ефективності використання залученого оборотного капіталу підприємства та економічний аналіз їх значень.

7. Структура капіталу підприємства та методи її оптимізації

Структура залученого капіталу підприємства. Оптимізація структури основного та оборотного капіталу підприємства на основі методу максимізації рівня рентабельності. Оптимізація структури основного та оборотного капіталу на основі використання методу досягнення мінімальної його вартості. Оптимізація структури та співвідношення власного та позичкового капіталу для досягнення мінімального рівня фінансового ризику функціонування підприємства.

8. Формування та використання капіталу підприємства.

Основні завдання та принципи формування капіталу при створенні підприємства. Основні методи досягнення оптимальної потреби в капіталі підприємства. Основні джерела фінансування новоствореного бізнесу. Характеристика основних джерел формування капіталу

9. Управління капіталом підприємства

Завдання управління капіталом підприємства. Основні наукові підходи та методика ефективного управління капіталом підприємства. Управління капіталом в інвестиційній діяльності підприємства. Основні показники оцінки ефективності капітальних інвестицій у бізнесі та їх економічний аналіз.

3. Проєктний аналіз

1. Суть і зміст проєктного аналізу

Поняття проєктного аналізу. Предмет та мета проєктного аналізу. Концепція проєктного аналізу. Принципи проєктного аналізу. Еволюція проєктного аналізу.

2. Концепція проєкту.

Стратегія розвитку підприємства та інвестиційні рішення. Поняття проєкту. Основні ознаки проєкту. Класифікація проєктів. Середовище проєкту та його учасники. Базові питання аналізу проєктів. Розробка концепції проєкту. Формування інвестиційного задуму (ідеї) проєкту. Аналізу інвестиційних

можливостей.

3. Планування проєктів

Фази планування проєктів. Визначення ідеї (необхідності) проєкту. Визначення цілей проєкту. Вибір варіантів проєкту. Аналіз вірогідності здійснення проєкту. Організаційні схеми планування проєктів.

4. Життєвий цикл проєкту

Концепція життєвого циклу проєкту. Підходи до поділу життєвого циклу на фази. Зміст фаз, стадій та етапів життєвого циклу інвестиційного проєкту. Особливості передінвестиційної, інвестиційної та експлуатаційної (оперативної) фаз. Проєктний цикл.

5. Цінність грошей у часі.

Поняття грошового потоку. Поняття майбутньої і теперішньої вартостей грошей. Номінальна та реальна процентні ставки. Фактори, що впливають на вартість грошей. Оцінка й прийняття проєктних рішень в умовах ризику і невизначеності. Поняття грошового потоку. Загальні підходи до оцінки проєктів. Некономічні переваги.

6. Маркетинговий аналіз проєкту

Маркетингове дослідження проєктних рішень. Інформаційна база проведення маркетингового аналізу проєкту. Маркетингове середовище та умови реалізації проєкту. Оцінка ємності та кон'юнктури ринку. Конкурентоспроможність продукції, що пропонуватиметься відповідно до проєктних рішень. Розробка концепції маркетингу.

4. Потенціал та розвиток аграрних підприємств

1. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства

Потенціал підприємства як економічна система. Процес формування потенціалу підприємства. Фактори формування потенціалу підприємства.

2. Особливості формування потенціалу аграрного підприємства

Матеріальні виробничі ресурси формування аграрного продукту та їх економічна сутність. Нематеріальні виробничі ресурси формування аграрного продукту та їх економічна сутність. Ресурсний потенціал аграрного підприємства та його складові. Виробничий потенціал аграрного підприємства та його складові. Поняття виробничої потужності

3. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства

Конкуренція як об'єктивна умова існування потенціалу підприємства. Етапи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства, його економічна сутність та мета.

4. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.

Загальні методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства. Джерела інформації для оцінки потенціалу підприємства. Державне регулювання оціночної діяльності в Україні. Вимоги до оціночної інформації.

5. Оцінка вартості нерухомого майна

Поняття нерухомого майна та його особливості. Особливості землі як об'єкта оцінки. Особливості будівель і споруд як об'єктів оцінки. Правове регулювання оцінки землі в Україні. Методичні підходи до експертної оцінки землі. Методичні підходи до оцінки будівель і споруд.

6. Оцінка вартості машин і обладнання.

Техніко-технологічний потенціал підприємства та його характеристика. Класифікація машин і обладнання. Ознаки за якими класифікуються машини та обладнання. Особливості застосування доходного підходу при оцінці машин і обладнання.

7. Оцінка нематеріальних активів

Економічна сутність нематеріальних активів. Класифікація нематеріальних активів. Ціль і мета нематеріальних активів. Особливості вартісної оцінки нематеріальних активів.

8. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка

Кадровий потенціал підприємства та його сутність. Складові кадрового потенціалу підприємства. Вартісна оцінка кадрового потенціалу та її цілі. Ефективність використання кадрового потенціалу: її сутність та підходи до визначення.

9. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу)

Оцінка бізнесу як цілісного майнового комплексу. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу та їх застосування. Особливості застосування порівняльного підходу до оцінки бізнесу. Майновий підхід до оцінки бізнесу та його особливості.

10. Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства.

Моніторинг поточних можливостей та його сутність. Моделювання потенціалу. Модель потенціалу підприємства. Санація підприємств-банкрутів та їх оцінка.

11. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу

Резерви розвитку підприємства та його потенціалу. Економічні резерви розвитку підприємства. Моделі розвитку підприємств АПК. Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємства

Список рекомендованої літератури:

1. Басюркіна Н. Й., Горбаченко С. А., Карпов В. А., Шевченко-Перепьолкіна Р. І. Проектний аналіз: навчальний посібник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2019. 324 с.
2. Бачевський В.Є., Заблудська І.В., Решетняк О.О. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 400 с. .
3. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З.С.Варналій та ін. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.
4. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. К.: Кондор. 2016. 378 с.
5. Боярко І. М. Гриценко Л. Л. Інвестиційний аналіз: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с
6. Боярко І. М. Гриценко Л. Л. Інвестиційний аналіз: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
7. **Гавриленко В.І., Назаренко І.В.** *Управління інвестиційними проєктами: навчальний посібник.* К.: Центр учбової літератури, 2020. 288 с.
8. Гречко А.В. Економіка підприємства: рекомендації до вивчення дисципліни «Економіка підприємства», К., 2018. 137 с.
9. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посібник К.: Центр учбової літератури, 2020. 304с.
10. **Гуткевич С.О.** *Управління проєктами: підручник.* К.: Кондор, 2021. 312 с.
11. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О .М.Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
12. Довбенко В.І., Мельник В.М.Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і доп. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 232 с.
13. Економіка підприємства / За ред. В.І. Гринчуцького . К: ЦУЛ, 2019. 304 с.
14. Економіка підприємства : підручник / За заг. ред. Ковальської Л.Л. та Кривов'язюка І.В. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
15. Іванілов О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 728 с.
16. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства: формування та використання: навчальний посібник. 2019. 248 с.
17. **Ковальська Л.Л., Кривов'язюк І.В. (ред.)** *Економіка підприємства: підручник.* К.: Кондор, 2024. 700 с.
18. **Козик В.В., Ємельянов О.Ю., Загорецька О.Я. (та ін.)** *Економіка підприємства: підручник.* Львів: Новий Світ – 2000, 2025. 278 с.
19. Конкурентоспроможність аграрного підприємства: навчальний посібник / П. І. Юхименко та ін. За заг. ред. А. С. Даниленка. Біла Церква: БНАУ, 2018. 248 с.
20. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П. І. Юхименко та ін. За заг. ред. А. С. Даниленка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
21. **Кравченко О.О.** *Проектний аналіз: підручник.* К.: КНЕУ, 2010. 272 с.
22. **Крикавський Є.В., Люльчак З.С.** *Економіка і фінанси підприємств: підручник.* Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2021. 693 с.

23. **Кузьмін О.Є., Мельник Л.М.** *Інноваційний проєктний менеджмент: навч. посібник.* Львів: Львівська політехніка, 2020. 287 с.
24. **Ліпич Л.Г., Полінкевич О.М., Загоруйко В.Л.** *Економіка підприємства: підручник. Електронне видання.* Луцьк: Вежа-Друк, 2021.
25. **Мельник Л.Г.** *Економіка підприємства: підручник.* Харків: Університетська книга, 2024. 874 с.
26. **Мельник О.В.** *Капіталізація підприємств: теорія та практика: монографія.* Кам'янець-Подільський: Панькова А.С., 2020. 428 с.
27. Митяй О. В. *Проектний аналіз: навчальний посібник.* URL: https://pidru4niki.com/1584072018324/ekonomika/proektniy_analiz (дата звернення: 27.03.2025).
28. **Момот Т.В.** *Фінансовий менеджмент: навч. посібник.* Київ: ЦУЛ, 2023. 712 с.
29. **Момот Т.В., Юрчук В.О.** *Оцінювання ефективності проєктів: навчальний посібник.* Харків: ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця, 2021. 198 с.
30. **Непран А.В., Шевченко І.Ю. (ред.)** *Економіка підприємства: підручник. У 3 т., т. 1.* Харків: Вид-во Іванченка, 2024. 537 с.
31. **Нєнно І.М.** *Фінансове планування підприємства: навч. посібник.* Одеса: Атлант, 2023. 248 с.
32. *Основи підприємництва: підручник / За заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир : ЖДТУ, 2019. 493 с. URL: https://mgu.edu.ua/docs/biblioteka/osnovi_pidp.pdf (дата звернення: 03.04.2025).*
33. **Партин Г.О.** *Фінанси підприємств: навч. посібник.* Київ: Знання, 2023. 379 с.
34. **Педченко Н.С.** *Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник.* Полтава: ПУЕТ, 2023. 262 с.
35. Полінкевич О.М., Шостак Л.В. (ред.) *Економічний потенціал підприємства: навчальний посібник.* К.: Університетська книга, 2023. 724 с.
36. *Потенціал підприємства: формування та використання: піручник / Касьянова Н. та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 248 с.*
37. *Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 року № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text> (дата звернення: 27.03.2025)*
38. *Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 27.03.2025 р.)*
39. *Проектний аналіз: навчальний посібник / Н.Й. Басюркіна та ін.; за ред. Карпова В.А.. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 324 с.*
40. **Соломіна Г.В.** *Економіка підприємства: практикум.* Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 142 с.
41. **Струтинська І.В.** *Проектний аналіз: навчальний посібник.* Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 324 с.
42. **Чевганова В.Я.** *Фінансово-економічний аналіз інвестиційних проєктів: монографія.* К.: ЦНЛ, 2022. 230 с.
43. **Чевганова В.Я., Скрильник А.С., Биба В.В.** *Проектний аналіз:*

навчальний посібник. К.: Центр навчальної і практичної літератури, 2023. 258 с.

44. Швець Л.П. Проектний аналіз: навчальний посібник. Львів: Новий світ -2019. 648 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання вступного фахового випробування для здобуття освітнього ступеня Бакалавр проводиться за 200-бальною шкалою (від 100 до 200 балів). Позитивна оцінка становить не менше 100 балів. Екзаменаційний білет містить чотири питання, кожне з яких оцінюється по 25 балів максимально.

За повну та правильну відповідь на всі запитання вступник може набрати максимально 200 балів (за 200-бальною шкалою).

При цьому до участі в конкурсному відборі допускаються особи, які отримали за результатами вступного фахового випробування не менше 100 балів.

Критерії оцінювання відповідей на питання фахового вступного випробування:

відповідь у 90–100% від кількості балів оцінюється, якщо вступник у повному обсязі розкрив зміст питання; здатен формувати висновки й узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями; правильно розв'язав завдання;

відповідь у 70–80% від кількості балів оцінюється, якщо вступник достатньо повно розкрив зміст відповіді, але при викладанні деяких аспектів не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно розв'язав завдання, але допустив незначні неточності;

відповідь у 50–60% від кількості балів оцінюється, якщо вступник у цілому розкрив основний зміст питання, але без обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; завдання розв'язав не повністю;

відповідь до 50% від кількості балів оцінюється, якщо вступник недостатньо розкрив зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності; завдання розв'язав частково або неправильно.